

Ordnung muss sein

Niemand houdt van chaos. Sterker nog, niets houdt van chaos. Zelfs de chaostheorie met zijn fractalen en het 'Butterfly'-effect, weigert het bestaan van chaos te accepteren.

Zowel mens, dier, planten als de elementen, hebben een dwangmatige, aangeboren, behoefte om zaken te ordenen. Dieren zoeken een rangorde in de roedel, bakenen hun territorium af, volgen telkens dezelfde trekroutes en gaan elk jaar naar bekende broedplaatsen. De elementen lijken willekeurig (niks is zo veranderlijk als het weer) maar ook deze volgen een systemisch patroon. Het bevroren zout in de zee van Antarctica wordt verspreid door de golfstromen, verbindt zich met magma om mineralen te vormen, die op hun beurt weer voedsel zijn voor plankton. Plankton is vervolgens de basis van de voedselketen en tevens de grootste producent van zuurstof, wat weer de bestaansvoorwaarde voor de fauna is (en zuurstof vormt, na reactie met bliksem, voedzame nitraten die door de wolken naar de flora wordt gebracht). Dit is geen chaos, maar een waterdicht systeem.

De mens, echter, is de grootste ordenaar van allemaal. Zelfs in zijn slaap ordent hij de evenementen van de dag. Zijn geheugen is zo krachtig, als de ordening die het kan aanbrengen en zijn vermogen om, ogenschijnlijk ongeordende dingen, met elkaar in verband te brengen, bepaalt de mate van zijn succes in het leven.

Eén van de meest opvallende ordeningen van de mens, is de uitvinding het recht, met als doel de samenleving te ordenen op een vreedzame, doelmatige en rechtvaardige wijze. Het begon eenvoudig met de 10 wetten van Mr. Mozes maar lijkt daarna een tikje uit de hand gelopen. Alleen al de lijst met titels van alle Nederlandse wetten, telt meer dan 10.000 woorden. En dan hebben we het nog geeneens gehad over: AMvBs, KBs, Ministeriële Regelingen, verordeningen, voorschriften, reglementen, verdragen, gewoonterecht, jurisprudentie, beleidsregels, statuten, vergunningen, geboden en verboden.

Onder invloed van het Amerikaanse model, groeit onze "legislative, rule-based, society" gestaag. Iedereen wordt, voor van alles en nog wat, ter verantwoording geroepen. Of je nu een Batman-pak op de markt brengt, waarmee men van het balkon af denkt te kunnen springen, of als blauwhelm hulp probeert te bieden of de mensheid probeert te helpen door aardbevingen te voorspellen. Overall duikt wel ergens een wet op, waardoor je plotseling voor het hekje staat.

Nu ben ik geen voorstander van eigenrichting, maar het komt me voor dat de Letter weer boven de Geest komt de staan. De "Form over Substance."

Ik heb een jaar in Sydney gewoond, waar je als fietser verplicht bent een helm te dragen. In Nederland hoeft dat niet, want we fietsen gewoon niet midden op de N207. Als het verkeerslicht voor voetgangers op groen springt, steekt iedereen in Sydney over, zonder te kijken. Wij lopen dan wel door rood, maar we kijken eerst links, dan rechts en dan weer links.

Laten we daaraan vasthouden. Zelf nadenken, eigen verantwoordelijkheid nemen, redelijkheid en billijkheid en natuurlijk: *het zodanig inzicht*. We hebben iemand als Geelhoed nodig, die alle bestaande wetten en regels weer terugbrengt tot de essentie en tegelijk een moderne 10 geboden kan ontwikkelen met fundamentele kernwaarden, waar we altijd op terug kunnen vallen. Een soort canon van basisprincipes van hoe we met elkaar omgaan. Het bedrijfsleven begint al aardig op gang te komen met MVO en de introductie van Core Values. Nu de samenleving nog.